

Eesti Kaubandus Tööstuskoda
Estonian Chamber of Commerce and Industry

Sotsiaalministeerium
Gonsiori 29
15027 Tallinn

Teie 24.01.2012

Meie 14.02.2012 nr 4/57

Alkoholipoliitika rohelise raamatu koostamise kohta

Lugupeetud Triinu Täht,

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi Kaubanduskoda) tänab Teid võimaluse eest avaldada arvamust alkoholi kättesaadavuse piiramise ning hinna- ja maksupoliitika ja salaalkoholi töögruppides esitatud küsimuste/ettepanekute osas, mis tuginesid WHO soovitudele.

Alljärgnevalt esitab Kaubanduskoda esialgse tagasiside, mis põhineb Kaubanduskoja liikmete seas läbiviidud küsitluse tulemustel. Küsitluses osalejad olid kõik seotud alkoholi käitlemisega. Käesolev dokument on koostatud põhimõttel, et esmalt on toodud küsimus ja seejärel saadud vastuste alusel kokkuvõtlik järeldus antud küsimuse osas.

1. Kui see oleks võimalik, kas toetaksite alkoholi müügimonopoli kehtestamist (nt riigi monopol alkoholi müümisel)?

Igasuguse alkoholi müügimonopoli kehtestamisele ollakse väga selgelt vastu.

2. Kas peate vajalikuks muuta täna kehtivat regulatsiooni alkoholi jaemüügi õiguse osas (kitsendada müügiõiguse taotlejate, kaupluste ringi, muuta taotlemise korda vms)? Kui jah, siis kuidas?

Selles küsimuses ollakse veendumusel, et regulatsiooni muuta pole vaja. Pigem rõhutatakse seda, et järelevalve peaks efektiivsem olema.

3.a. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki müügikohtade arvu piiramisega (nt vastavalt inimeste arvu kohta üks müügikoht)?

Sellisele piirangule ollakse väga selgelt vastu.

3.b. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki teatud piirkondades (nt lasteasutuste läheduses) alkoholi müügikeeluga (praegu on keelatud müük nt koolide ja noortelaagrite territooriumil)?

Üldiselt leitakse, et tänased piirangud on selles osas piisavad ja neid täiendada pole vaja. Pigem pakutakse siinkohal välja sanktsioonide karmistamist alaealisele müümisel ja järelevalve tõhustamist.

3.c. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki keeluga müüa alkoholi tanklates?

Sellele ollakse selgelt vastu. Samuti tuuakse esile asjaolu, et tanklate kaudu alkoholimüük moodustab niivõrd väikese osa, et see ei omaks lihtsalt oodatud mõju. Samuti võib pidada küsitavaks, kas selline ühe konkreetse koha ettevõtlusvabaduse piirang on proportsionaalne.

3.d. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki keeluga müüa alkoholi kortermajades asuvates poodides?

Üldine vastuste foon oli selgelt negatiivne, st leiti, et sellist piirangut pole vaja. Ühtlasi avaldati arvamust, et see ei oleks otstarbekas ja ei omaks erilist mõju arvestades nende poodide hääbuvat osakaalu.

3.e. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki lubades alkoholi müüa üksnes vastavates spetsiaalsetes kauplustes?

Väga selgelt ollakse sellele vastu. Muuhulgas leiti, et see omaks negatiivset mõju hinnakonkurenttsile ning tooks kaasa tegelikult alkoholi ostukoguste suurenemise. Viimast just põhjusel, et alkoholi ostmine on ebamugavam ja nõuab konkreetsete kaupluste külastamist ning sellisel juhul ostetakse tõenäoliselt korraga juba suurem kogus.

3.f. Kas näete vajadust või võimalust reguleerida/piirata täiendavalt alkoholi jaemüüki lubades kauplustes alkoholi müüa muudest osakondadest füüsiliselt eraldatud osakonnas?

Siinkohal jagunesid vastused enam-vähem pooleks. Viimast just põhjusel, et osaliselt vähemasti toimib see juba täna.

4. Kas peate vajalikuks alkoholi väljapanekut ja müüki poes, reguleerida riigi tasandil või jätta see jätkuvalt kohaliku omavalitsuse pädevusse?

Selge enamus leidis, et see võiks olla omavalitsuse pädevuses.

5. Kas peate vajalikuks muuta tänast olukorda, kus alkoholi jaemüük kaasaostuks on lubatud kell 10.00-22.00?

Väga selgelt ollakse selle muutmise vastu. Avaldati ka arvamust, et see piirang võiks üldse olemata olla.

6. Kas peate võimalikuks alkoholivabade päevade kehtestamist ehk alkoholi jaemüügi keelu kehtestamist kindlatel kuupäevadel?

Pigem ollakse sellele vastu. Need, kes pidasid seda võimalikuks ja ei olnud kategooriliselt vastu tõstasid siiski küsimuse sellest, kas sellisel keelul oleks ikka reaalne positiivne mõju.

7. Kas alkoholiseadusega kehtestatud erakorraliste alkoholi jaemüügi piirangute kehtestamise võimalused on Teie hinnangul hetkel piisavad?

nt maavanema õigus keelata alkoholi jaemüük teatud territooriumil

Üksmeelselt leiti, et need on täiesti piisavad.

8. Kas peate vajalikuks keelata alkoholi/kange alkoholi müük iseteenidussaalides (s.t lubada müüa ainult leti tagant)?

Väga selgelt ollakse vastu sellisele piirangule. Vastumeelsust põhjendatakse mh sellega, et see annab võimaluse müüja poolt teatud alkoholimarke esile tõsta või soovitada. Ühtlasi rõhutatakse seda, et vastav piirang võtaks kliendilt õiguse mõistlikul viisil tootega tutvuda enne ostmist.

9. Kas alkoholi müük internetis vajaks Teie hinnangul täiendavat reguleerimist, et tõkestada sel teel levivat salaalkoholi müüki, alaealistele müüki jne?

Üldiselt leiti, et interneti teel müük vajaks täiendavat reguleerimist. Samas avaldati ka arvamust, et see pole vajalik, sest salaalkohol levib eelkõige muid kanaleid pidi. Eeltoodu kõrval juhiti ka tähelepanu sellele, et järelevalve tõhustamist peaks esimesena kaaluma, sest igasuguse piirangu kehtestamine, mis tuleneb ebaausate ettevõtjate tegevusest on sisuliselt ausate ettevõtjate karistamine.

10. Kas peate vajalikuks piirata/keelata alkoholi jaemüüki spordiüritustel?

Selle küsimuse puhul jagunesid vastused pooleks, seega vajab see küsimus täiendavat arutlemist. Vastuste selline jagunemine võib tuleneda väga tõenäoliselt sellest, et spordiüritused on väga erineva iseloomuga ja seetõttu üldine keeld sellistel üritustel alkoholi müüa võib olla ebaproportsionaalne.

11. Kas peate vajalikuks piirata/keelata alkoholi jaemüük veel mõnel üritusel, ürituste liigil (kontserdid, etendused jne)?

Üldiselt sellise keelu kehtestamist ei pooldata. Täiendavalt leiti, et kui sellist piirangut kohaldada, siis peab lähtuma ürituse suunitlusest.

12. Kas leiate, et kohalikud omavalitsused on seni kasutanud neile antud õigusi alkoholi jaemüüki üritustel piirata põhjendatult? Kas näete vajadust riiklikuks sekkumiseks?

Riikliku sekkumise vajadust ettevõtjad siin ei näinud. Leiti, et kohalikud omavalitsused on siiani kohaldanud piiranguid põhjendatult.

13. Kas peate kehtivaid vanusepiiranguid Eesti kontekstis sobivaiks? Kui ei, siis millised peaksid piirangud olema?

Vanusepiirangu osas leidis selge enamus, et see on praegu põhjendatud ja muutmist ei vaja.

14. Millised meetmed peale järelevalve tõhustamise võiksid kaasa aidata alaealistele alkoholi müügikeelu paremale realiseerumisele?

Siin pakuti välja väga erinevaid lahendusi – rikkujate kohta avaliku andmebaasi loomine, karistuste suurendamine, tõhusam ennetustöö, erinevad teavituskampaaniad, pakkuda noortele erinevaid ja huvitavaid vabaaja veetmise võimalusi, järelevalve tõhustamine, haridustaseme üldine tõstmine.

15. Kas peate vajalikuks alaealisele alkoholi müümise eest rakendatavaid karistusi suurendada või hoopis tõhustada järelevalvet?

Pigem pooldatakse järelevalve tõhustamist.

16. Kas peate vajalikuks muuta karistatavaks alaealiselt isikult vanust tõendava dokumendi mitteküsimine?

Selles küsimuse puhul on jällegi sisuliselt tegemist olukorraga, kus selget poolehoidu ühe ja konkreetse lahenduse suunas pole. Siiski peaks Kaubanduskoja hinnagul siin kaaluma antud küsimust just sellest aspektist, et isikut ei karistataks mitte mingil juhul tahtmatu teo sooritamise eest (st kui dokument jäi küsimata seetõttu, et isik paistis selgelt vanem välja, kui ta tegelikult oli).

17. Kas peate võimalikuks kange alkoholi maksustamist üldisest tasemest kõrgemalt ja/või „alkopopide“ maksustamist üldisest kõrgemal tasemel?

Selge enamus ei pidanud seda võimalikuks.

18. Kas toetate alkoholi maksustamise pikaajalise mudeli väljatöötamist? Pikemaajaline strateegia, milles arvestatakse sissetulekute muutust, inflatsiooni jne

Selge enamus leidis, et see on vajalik.

19. Milliste aspektidega soovitate eelmises küsimuses viidatud strateegiat täiendada?

(nt: pikaajaline mudel peab arvestama elanike sissetulekute kasvuga, mõjuga tervisele, salaturule jne)?

Vastuste pinnalt tõusis esile eriti mure selles osas, et liiga kõrged aktsiisid võivad luua soodsa pinnase salaalkoholi levikule. Seetõttu soovitati alkoholi maksustamisel arvestada sissetulekute ja salaturu osakaaluga. Viimast just põhjusel, et kui alkoholile kohalduv aktsiis on väga kõrge ja sissetulek võrdlemisi madal, siis luuakse soodne pinnas salaalkoholi levikule. Täiendavalt soovitati suunata alkoholist saadavat tulu rohkem tervise hüvanguks.

20. Kas peaksite õigeks keelata senisest selgemalt alkoholi tasuta kaasaandmine kauba või teenuse müügiks pakkumisel ja müügil ka toidlustusettevõttes kohapeal tarbimiseks (nt happy our, 2=3 jne)?

Enamus vastajatest ei pidanud selles osas täiendavate piirangute seadmist põhjendatuks. Pigem viidati sellele, et see on juba täna väga selgelt ja konkreetselt piiratud.

21. Kas peate võimalikuks keelata igasugune alkoholi allahindlus?

Selge enamus oli seisukohal, et selline keeld on ebamõistlik ja ei tooks tegelikult kaasa sellega taotletavat mõju.

22. Kas peate võimalikuks alkoholi miinimumhinna kehtestamist?

Kui jah, siis esitage palun omapoolne esialgne seisukoht alkoholi miinimumhinna otstarbekuse kohta, lisades võimalusel ka oma arvamuse selle kohta, milline võiks olla miinimumhinna kujunemise mehhanism.

Selge enamus vastajatest ei pidanud võimalikuks ja põhjendatuks alkoholi miinimumhinna kehtestamist.

23. Kas sätestada analoogselt Saksamaa ja Šveitsiga nõue, et alkoholi jaemüügikohtades oleks müügil vähemalt 1-2 mittealkohoolset jooki, mis on odavamad kui müügikoha kõige odavam alkohoolne jook?

Soodustamiseks mittealkohoolsete jookide müüki.

Selle küsimuse osas jagunesid arvamused sisuliselt pooleks. Samas avaldati arvamust, et tegelikult on suuresti see juba täna nii ning selleks eraldi kohustamine ei tooks kaasa erilist muutust.

24. Kas täna kehtivad alkoholi reklaami- ja turunduspiiranguid tuleks teie hinnagul täpsustada või täiendada? Kuidas?

Selles osas muutuste järele tungivat vajadust ei nähtud. Pigem leiti, et täna päeval on piisavalt täpsed reeglid juba olemas ja neid muuta pole vaja.

25. Kas Teie hinnagul vajaks täiendavaid piiranguid vähese etanoolisisaldusega alkohoolse joogi välireklaam? Kui, siis milliseid?

Selge enamus oli selles küsimuses seisukohal, et täiendavaid piiranguid pole vaja. Rõhutati, et täna päeval on juba suhtelist karmid ja selged reeglid olemas ning põhjendamatu oleks piiranguid veel juurde panna.

Kokkuvõte

Kokkuvõttes võib järeldada seda, et igasuguste uute piirangute kehtestamist üldiselt ei pooldata. Pigem nähakse lahendusena järelevalve tõhustamist. Seda just põhjusel, et piirang kui selline ei pruugi kaasa tuua praktiliselt mingisugust täiendavat positiivset mõju. Täiendavate piirangute kehtestamisel võib olla isegi vastupidine mõju – loob

soodsa pinnase salaalkoholi levikule. Piirangute puhul peab silmas pidama ka asjaolu, et ebaausate kauplejate tõttu kehtestatud piirangud ei tohi muutuda sisuliselt ausate kauplejate karistamiseks. Teatud määral peetakse võimalikuks ja vajalikuks ka karistuste rangemaks muutmist. Ühtlasi leiti, et olukorda annaks paremuse suunas muuta ka asjakohaste teavituskampaaniate järjepideva korraldamisega, sest selliste kampaaniate kaudu on võimalik muuta inimeste hoiakuid ja tarbimisharjumusi.